

Handläggare
Birgitta Charlez
Telefon: 08/ 508 36 269

Till
Äldrenämnden
Den 25 maj 2021

Remiss av Revisionsrapport nr 2/2021, Samverkan utskrivningsklara patienter från slutenvård

Svar på remiss från Stadsrevisionen – dnr RKV 2021/62

Förvaltningens förslag till beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar det till revisorsgrupp.

Patric Rylander
Äldredirektör

Raili Karlsson
Avdelningschef

Sammanfattning

Revisionskontoret har genomfört en granskning i syfte att bedöma om samverkan sker kring patienter som skrivs ut från slutenvård i enlighet med *Lag om utskrivningsklara patienter från slutenvård (LUS)* och den regionala överenskommelse som slutits mellan Region Stockholm och länets kommuner. Granskningen har avgränsats till patienter/brukare som fyllt 65 år, varit inlagda på sjukhus och efter utskrivning har behov av insats inom den kommunala äldreomsorgen eller regionens öppenvård.

Granskningen visar på väsentliga brister i samverkan mellan Region Stockholm och länets kommuner kring utskrivningsklara patienter från slutenvården. Samverkan sker endast i delar i enlighet med lag och den regionala överenskommelsen.

En central del i samverkansöverenskommelsen är samordnad individuell planering (SIP). Primärvården är enligt överenskommelsen

sammankallande. Granskningen visar att primärvården i mycket begränsad omfattning kallar till dessa möten.

Revisionskontorets bedömning är att äldrenämnden i huvudsak har ett arbete som främjar stadens arbete med att efterleva krav och intentioner i lagstiftningen (LUS) och den regionala överenskommelsen avseende samverkan kring utskrivningsklara patienter från slutenvård. Äldrenämnden arbetar bland annat med att stödja implementeringen av *Tryggt mottagande i hemmet* i samtliga stadsdelsnämnder. Nämnden har också tagit initiativ till ett pilotprojekt för att utveckla samverkan med Region Stockholm. Nämnden följer dock inte upp om staden uppnår de mål som finns i den regionala överenskommelsen.

Revisionskontorets samlade bedömning är att stadsdelsnämnderna Farsta, Hässelby-Vällingby och Södermalm samverkar med Region Stockholm i enlighet med den regionala överenskommelsen när det är möjligt. Bedömningen grundar sig på att primärvården inte kallar till SIP i den omfattning som överenskommit.

Äldreförvaltningen anser att revisionskontorets slutsatser i rapporten ger ett bra underlag till det fortsatta utvecklingsarbetet inom staden. Regelbundna uppföljningar och analyser om intentionerna i såväl lagstiftning som den regionala överenskommelsen är viktiga delar att infrias för staden som helhet genom bland annat med stadsdelsnämndernas avvikelser som grund.

Bakgrund

Den 1 januari 2018 trädde *Lag om samverkan från slutenvård och sjukvård av utskrivningsklara patienter (LUS)* i kraft. Lagen syftar till att främja en trygg och säker utskrivningsprocess för patienter som behöver insatser från båda huvudmännen vid hemgång. Utskrivning från slutenvård ska ske när den behandlande läkaren bedömt att patienten är utskrivningsklar. Huvudmännen inom Stockholms län har tillsammans med Kommunförbundet Storsthlm tagit fram en regional överenskommelse om samverkan vid utskrivning från slutenvård och sjukvård. I kompletterande riktlinje och rutin beskrivs utskrivningsprocessen olika delar och huvudmännens ansvar för sin del i processen. Överenskommelsen gäller från 1 januari 2020 och ersätter tidigare överenskommelse.

Revisorerna i Stockholm har initierat och genomfört en granskning i syfte att bedöma om samverkan sker kring patienter som skrivs ut från slutenvård i enlighet med *Lag om utskrivningsklara patienter*

från slutenvård (LUS) och den regionala överenskommelse som slutits mellan Region Stockholm och länets kommuner. Granskningen har avgränsats till patienter/brukare som fyllt 65 år, varit inlagda på sjukhus och efter utskrivning har behov av insats inom den kommunala äldreomsorgen eller regionens öppenvård.

Revisorerna har bjudit in samtliga kommuner i länet att delta. Stadsrevisionen i Stockholms stad och ytterligare sju kommuners revisorer beslutade att delta. Rapporten avser Stockholms stads verksamhet där äldrenämnden och stadsdelsnämnderna Farsta, Hässelby-Vällingby och Södermalm har granskats.

Stadsrevisionen har remitterat rapporten för yttrande till äldrenämnden och de granskade stadsdelsnämnderna. Yttrandet ska inkommit till Stadsrevisionen senast 31 maj 2021.

Ärendet

Region Stockholm och länets kommuner har ett gemensamt ansvar i att samverka kring patienter/brukare som är i behov av såväl sjukhusvård som insatser inom äldreomsorgen. En central del i överenskommelsen är att när den enskilde i samband med utskrivning är i behov av stöd från primärvård och äldreomsorg ska hen erbjudas en SIP. Primärvården är enligt överenskommelsen sammankallande.

Syftet med granskningen är att bedöma om staden och Region Stockholm samverkar vad gäller utskrivningsklara patienter från slutenvård. Granskningen har genomförts genom intervjuer och dokumentstudier.

Granskningens resultat:

- Granskade nämnder redovisar i sina verksamhetsplaner aktiviteter som ska bidra till intentionerna i utskrivningsprocessen.
- Bedömningen är att det finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning mellan regionen och kommunerna men också inom Stockholms stads verksamheter.
- Samverkan sker inte i den form som parterna kommit överens om. Ansvaret är dock inte primärt stadens.
- Patientperspektivet beaktas inte i tillräcklig grad i den samordnade planeringen inför utskrivning (SIP).
- Varken staden eller regionen har säkerställt en tillräcklig uppföljning och återkoppling av resultat.

- Bedömningen är att stadsdelsförvaltningarna kan ta en mer aktiv roll i samverkan med regionen för att förebygga återinskrivningar till slutenvård.
- Åtgärder bör vidtas för att säkerställa att avvikelserapportering sker på stadsdelsnämnderna. Avvikelse-erna bör analyseras på aggregerad nivå.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande äldreomsorgsfrågor. Samverkan med de fackliga organisationerna har skett i förvaltningsgruppen den 19 maj 2021. Kommunstyrelsens pensions-årsråd har tagit del av ärendet den 18 maj, socialnämndens, äldre-nämndens och överförmyndarnämndens gemensamma råd för funktionshinderfrågor den 20 maj.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Äldreförvaltningen anser att revisionskontorets slutsatser i rapporten ger ett bra underlag till fortsatt utvecklingsarbete inom staden. Genom införandet av *lagen om samverkan vid utskrivning från slutenvården* (LUS) tillkom lagstadgade krav och tydligare former för hur regionerna och kommunerna ska skapa en effektivt sammanhål- len vårdkedja som bidrar till kortare ledtider inom slutenvården och en trygg och säker hemgång för den enskilde.

Under 2019 genomförde Stiftelsen Stockholms läns Äldrecentrum i samarbete med äldreförvaltningen och Regionen Stockholm vård- samverkansmöten vid två tillfällen i alla stadsdelsförvaltningar. Fö- reträdare från beställarenheterna inom äldreomsorgen, husläkarmot- tagningarna och slutenvården deltog vid mötena.

Arbetet handlade i stort sett om att stödja stadens och regionens medarbetare i implementeringen av utskrivningsprocessen, tydlig- göra de nya arbetssätten och de olika rollerna. Ett tydligt fokus låg på att lyfta fram den enskildes rätt till SIP när den enskilde behöver insatser från båda huvudmännen och rätten till en trygg och säker hemgång från slutenvården.

Ett fortsatt utvecklingsarbete genomfördes inom Södermalms stads- delsförvaltning men arbetet pausades på grund av pandemin. Parallellt pågick äldrenämndens arbete med att stödja implementering av Tryggt mottagande i hemmet i samtliga stadsdelsförvaltningar. Även här skedde ett avbrott i utvecklingsarbetet på grund av pandemin men un- der våren 2021 har en fortsatt utveckling av arbetssätt inom Tryggt

mottagande i hemmet påbörjats inom Östermalms stadsdelsförvaltning.

Revisionsrapporten pekar på att i den regionala samverkansöverenskommelsen har länets kommuner och Region Stockholm kommit överens om tre effektmål. Revisionens bedömning är att varken staden eller regionen har säkerställt att tillräcklig uppföljning och återkoppling av resultat sker och att det saknas en uppföljningsplan eller plan för utvärdering.

- Den enskilde ska kunna lämna slutenvården när den behandlande läkaren bedömt att den enskilde är utskrivningsklar.
- Utskrivningsprocessen ska upplevas som trygg och samordnad för den enskilde.
- Samtliga inblandande aktörer ska samverka effektivt och patientsäker utifrån den enskildes behov.

Inom Region Stockholm och Storsthlm pågår utvecklingsarbete kring de tre effektmålen och i dagsläget sker en rapportering till tjänstemannastyrgruppen och VIS (politisk styrgrupp för samverkan inom vård- och omsorgsområdet) av hur många dagar patienten blir kvar på sjukhus efter det att behandlande läkare bedömt att patienten är utskrivningsklar. Likaså redovisas hur många kallelser till SIP som är registrerade inom länet. Diskussioner förs kring vilken metod som svarar mest mot målgruppen, telefonintervjuer eller nationell patientenkät för primärvård.

Sedan årsskiftet 2020/2021 pågår ett lokalt pilotprojekt inom Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning (EÅV) med syftet att skapa trygga processer, säkra en god vård och omsorg samt möjliggöra delaktighet i den egna vården och omsorgen för stadens äldre. EÅV kommer under året tillsammans med äldreförvaltningen och Region Stockholm att utifrån överenskommelsen och rutiner utveckla de egna arbetsätten och fortsätta det pågående utvecklingsarbetet.

Kontakt har tagits med Stiftelsen Stockholms läns Äldrecentrum för att ge stöd i samverkansprojektet mellan huvudmännen i stadsdelsförvaltningen. Fokus i samverkansarbetet ligger på utskrivningsprocessens alla delar, från regionens slutenvård till öppenvård/kommunal omsorg, men önskemål finns även om att involvera teamet för Tryggt mottagande som finns inom stadsdelsförvaltningen.

Inom ramen för pilotprojektet kommer rutiner för avvikelserapportering och effektmålen att beaktas. Under mars månad skrevs 87 procent av de äldre över 65 år och boende i EÅV ut från slutet

hälso- och sjukvård samma dag som behandlande läkare bedömt att patienten är utskrivningsklar (84 procent länet). Andelen kallelse till SIP uppgick till 0 procent (5,7 länet).

En central del i samverkans överenskommelse är att när den enskilde i samband med utskrivning är i behov av stöd från primärvård och äldreomsorg ska hen erbjudas en SIP (samordnad individuell planering) och uppleva hemgången från slutenvården som trygg och säker. För att fånga den enskildes upplevelse kommer antal äldre följas upp genom hela utskrivningsprocessen.

Förhoppningen är att erfarenheterna från tidigare projekt på Södermalm och pågående projektet inom EÅV ska utmynnas i en lokal samverkansöverenskommelse som ska kunna användas som ett underlag till övriga stadsdelsförvaltningar.

Bilaga

Samverkan utskrivningsklara patienter från slutenvård Nr 2, 2021